

Handläggare
Anna Colliander
Telefon: 08-508 25 243**Till**
Socialnämnden
2022-12-14

Utbyggnad av bostäder med särskild service LSS

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningarnas förslag till beslut

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som redovisning av socialförvaltningens arbete med budgetuppdrag avseende utbyggnad av bostäder med särskild service.

Veronica Wolgast Carstorp
T.f. förvaltningschefMaria Karlsson
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Socialnämnden fick i Stockholms stads budget för 2022 flera olika budgetuppdrag som syftar till att öka antal platser i bostad med särskild service enligt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL). I detta tjänsteutlåtande redovisar socialförvaltningen arbetet med tre av dessa uppdrag. Antalet bostäder med särskild service i Stockholms stad motsvarar inte målgruppens behov. Stadsdelsförvaltningarna uppskattar differensen mellan befintliga lägenheter i bostäder med särskild service och faktiskt behov till 338 lägenheter år 2032.

Utbyggnadstakten behöver därmed öka. Hittills år 2022 har 23 markanvisningar i nybyggnadsprojekt föreslagits inkludera LSS-bostäder. Ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete avseende samverkan med övriga förvaltningar och bolag för att etablera enhetliga processer med socialförvaltningen som beställare krävs.

Bakgrund

Socialnämnden fick i Stockholms stads budget för 2022 ett tiotal budgetuppdrag som syftar till att öka utbyggnaden av bostäder med särskild service. I tjänsteutlåtandet redovisas följande budgetuppdrag:

- Socialnämnden ska i samband med bostadsexploateringsprojekt utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Socialnämnden har ett särskilt ansvar att i tidigt skede och i tillräcklig omfattning säkerställa beställningar av dessa boenden
- Socialnämnden ska stötta stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden att inventera mark och detaljplaner för byggande av bostäder med särskild service
- Socialnämnden ska i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den sjunde december. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den åttonde december.

Ärendet

I Stockholms stad finns sammanlagt 1490 lägenheter i bostad med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL)

Boendeplanen 2022-2032¹ visar att det finns 1490 lägenheter i befintliga bostäder i bostad med särskild service, vilket är en ökning med 55 lägenheter från föregående år. Även antalet lägenheter i pågående projekt har ökat från föregående år från 560 lägenheter till 735 lägenheter. Boendeplanen 2022-2032 visar att det nu finns pågående projekt inom samtliga boendekategorier (A-E)² inom prognosperioden fram till 2032.

¹ Dnr 3.1.1-123-2022

² För att lättare beskriva den fysiska utformningen i bostäder med särskild service använder Boendeplanen SoL och LSS kategorier; A- ytkrävande gruppbofast, B- friliggande gruppbofast, C-normal tillgänglighetsanpassad gruppbofast, D servicebofast, E- gruppbofast SoL

Socialnämnden ska beställa bostäder med särskild service LSS inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Sedan första januari 2022 har socialförvaltningen beställansvaret för nya grupp- och servicebostäder för vuxna enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens mål om att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service.

Centralt beställansvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Pågående projekt av bostäder med särskild service

I nuläget finns planerade projekt för 735 nya lägenheter i bostad med särskild service. Om alla projekt byggs enligt planering kommer det år 2031 ändå att saknas 338 lägenheter för att nå stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov.

Alla byggprojekt som stadsdelsförvaltningarna initierat före 2022 handläggs fortsatt av stadsdelsförvaltningarna. Ingen definitiv brytpunkt för vilka pågående projekt som ska lämnas över till socialförvaltningen har beslutats. Samverkan med stadsdelsförvaltningarna är etablerad och en kartläggning över pågående projekt är genomförd.

Socialnämnden ska i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott

Olika målgrupper har olika fysiska behov av boendet. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar använder boendeplanen kategorier för att beskriva lokalernas utformning. I dagsläget finns det flest befintliga bostäder med särskild service i flerfamiljshus med normal tillgänglighetsanpassning. Minst antal lägenheter finns av typen ytkrävande bostäder där hygienutrymme och gemensamma ytor är anpassade för personer i behov av flertal hjälpmedel och större personalbehov och arbetsplatser för dessa

Friliggande gruppboendestäder

Behovet av friliggande gruppboendestäder i Stockholms stad är stort. Enligt boendeplanen är 138 lägenheter av 1490 befintliga lägenheter i bostad med särskild service lägenheter i friliggande gruppboendestad. Inom en tioårsperiod uppskattar stadsdelsförvaltningarna att behovet ökar till 256 lägenheter i friliggande gruppboendestad. I dagsläget pågår projekt för 30 nya lägenheter i bostad med särskild service på friliggande tomter.

Under 2022 har ett antal tomter där mindre förskolor tidigare haft verksamhet identifierats som möjliga tomter att etablera friliggande gruppboväder. Kartläggning pågår i samarbete med exploateringskontoret för att utreda om några av dessa tomter skulle kunna fungera för ändamålet.

Revidering av funktionsprogrammet

Stadens funktionsprogram för boväder med särskild service ger en bra beskrivning över hur staden förväntar sig att en gruppboväd enligt SoL och LSS samt serviceboväd bör utformas. Den är ett stöd i kontakt med byggherrar och andra personer som inte tidigare har kännedom om boväd med särskild service. För att en variation av grupp- och serviceboväder beställs och byggs finns ett behov av att alla boendekategorier som boendeplanen beskriver ingår i funktionsprogrammet. Socialförvaltningen har därför initierat en revidering av funktionsprogrammet för boväder med särskild service. Det reviderade funktionsprogrammet kommer att färdigställas under 2023.

Socialnämnden ska i samband med bovädsexploateringsprojekt utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende, med prioriterad inriktning på boenden inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Socialnämnden har ett särskilt ansvar att i tidigt skede och i tillräcklig omfattning säkerställa beställningar av dessa boenden

Alla förfrågningar om behov av boväd med särskild service LSS i nya bovädsprojekt skickas nu från exploateringskontoret till socialförvaltningen.

Hittills 2022 har socialförvaltningen fått förfrågan om 36 nya projekt var av 23 projekt bedömts möjliga för boväd med särskild service LSS. Under 2020 tackade stadsdelsförvaltningarna ja till 13 förfrågningar om boväd med särskild service i nya bovädsprojekt. [U](#)

Av de 23 projekten som socialförvaltningen tackat ja till under 2022 uppnår 17 av projekten en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. De resterande sex projekten uppnår en andel av en till fyra procent.

Hittills 2022 har socialförvaltningen tackat nej till 13 projekt. Orsaken är att fastigheten inte är lämplig, området inte är lämpligt eller att det finns annan LSS-verksamhet i närheten.

Socialnämnden ska stötta stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden att inventera mark och detaljplaner för byggande av boväder med särskild service

Arbete med att etablera nya rutiner och arbetssätt internt och i samverkan med övriga förvaltningar har inletts under första halvåret 2022. Socialförvaltningen har tagit initiativ till arbetande strategiska forum med stadsbyggnads-, exploaterings- och fastighetskontoren,

forum med bostadsbolagen, SISAB, och Micasa var för sig. Löpande dialog sker med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret (SLK) avseende pågående projekt.

Bostadsbolagen och Micasa

Samverkan med de kommunala bostadsbolagen och Micasa har inletts. När lediga lokaler uppstår vänder sig bostadsbolagen till socialförvaltningen som bedömer om omvandling till bostad med särskild service är möjlig.

Samarbete med projektledare och fastighetsutvecklare på Micasa har inletts. Tomter för friliggande gruppbestäder har diskuterats. Det finns stora ekonomiska samordningsvinster med att göra gemensam beställning för fler friliggande gruppbestäder centralt istället för av varje stadsdelsförvaltning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Antalet bestäder med särskild service i Stockholms stad motsvarar inte målgruppens behov. Stadsdelsförvaltningarna uppskattar differensen mellan befintliga lägenheter i bestäder med särskild service och faktiskt behov till 338 lägenheter år 2032

Utbyggnadstakten behöver därmed öka. Hittills år 2022 har 23 markanvisningar i nybyggnadsprojekt föreslagits inkludera LSS-bestäder. Ett fortsatt utvecklingsarbete avseende samverkan med övriga förvaltningar och bolag för att etablera enhetliga processer med socialförvaltningen som beställare krävs.

Förvaltningen har i arbetet med budgetuppdragen identifierat några utvecklingsområden;

Förändringen med centralt beställansvar för bestäder med särskild service är under uppbyggnad. Ett fortsatt långsiktigt utvecklingsarbete avseende samverkan med övriga förvaltningar och bolag för att etablera enhetliga processer med socialförvaltningen som beställare behövs.

Stockholms stad behöver en variation av olika typer av bestäder med särskild service. Friliggande gruppbestäder råder det en särskilt stor brist på. Arbetet med att identifiera möjliga tomter för friliggande gruppbestäder behöver fortsätta.